

Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Biró Zsófia

**HATALOMMEGOSZTÁS A TÖRTÉNETI ALKOTMÁNY FÉNYÉBEN:
BÍRÓI HATALOM A MAGYAR TRADICIONÁLIS JOGBAN**

Doktori (PhD) értekezés tézisei



Témavezető:

Dr. habil. Béli Gábor
egyetemi docens

**Pécs
2022**

TARTALOMJEGYZÉK

1. A kutatási téma aktualitása	3
2. Az értekezés célkitűzései	3
3. Az értekezés felépítése.....	4
4. Az alkalmazott módszertan ismertetése.....	5
5. A tudományos eredmények rövid összefoglalása	6
6. Az értekezés témaiköreiből készült publikációk jegyzéke	10

1. A kutatási téma aktualitása

Magyarország hatályos Alaptörvénye a Nemzeti hitvallásban kifejezésre juttatja, hogy a Szent Korona a történeti alkotmány „szerves része” és rögzíti, hogy *„Tiszteletben tartjuk történeti alkotmányunk vívmányait és a Szent Koronát, amely megtestesíti Magyarország alkotmányos állami folytonosságát és a nemzet egységét.”* Valamint az Alapvetés: R) cikk (3) kimondja: *„Az Alaptörvény rendelkezéseit azok céljával, a benne foglalt Nemzeti hitvallással és történeti alkotmányunk vívmányaival összhangban kell értelmezni”.* Az Alkotmánybíróság sokáig próbálta értelmezni, hogy ez vajon pontosan mit is jelenthet, illetve az értelmezés ma is tart. De annyi már biztos – és ezt az Alkotmánybíróság is kimondta a 33/2012. (VII. 17.) AB határozatában –, hogy nem önmagában a történeti alkotmánnyal, hanem annak vívmányaival összhangban kell az Alaptörvény rendelkezéseit értelmezni. Azt, hogy mi tekinthető vívmánynak, magának az Alkotmánybíróságnak kell majd esetről esetre eldöntenie, mivel a vívmányok mibenlétét az Alaptörvény nem határozta meg. A 19. században végbement polgári átalakulást konstituáló törvények a történeti alkotmány részét képezik. E törvények teremtették meg azt a szilárd jogintézményi alapot, amelyre a modern jogállam épül. A bírák függetlenségével kapcsolatban két törvénycikkről is kimondta az Alkotmánybíróság, hogy vívmány: 1869. évi 4. és az 1871. évi 9. törvénycikkek. A bírói függetlenség elve, ennek elemeivel együtt, minden kétséget kizáróan vívmány, az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy a bírói függetlenség és az ebből eredő elmozdíthatatlanság elve nemcsak az Alaptörvény tételes szabálya, hanem a történeti alkotmány vívmányai közé is tartozik. Így olyan értelmezési alapelv az Alaptörvény előírása alapján, amely mindenkire kötelező, és amelyet az Alaptörvény más szabályai lehetséges tartalmának feltárásakor alkalmazni kell.

2. Az értekezés célkitűzései

Az értekezés célja, hogy ismertesse azokat a történeti alkotmány részét képező dokumentumokat, amiken a király és a nemesség közötti hatalommegosztás alapult és e dokumentumok fényében végigkísérje a bírói hatalom alakulását, megoszlását és függetlenedését a magyar tradicionális jog idején, kitekintéssel az 1848-1869 közötti időszakra. Az értekezés párhuzamot kíván vonni a bírói hatalom fejlődése, megosztása és a nemesség, valamint a rendek megerősödése között, azaz bizonyítani kívánja, hogy:

1. A bírói hatalom alakulása, fejlődése és függetlenedése a történeti alkotmánnyal összhangban értelmezendő,
2. A 13. századra a bírói hatalom megoszlik a király és a delegált bírók között,

3. nem csak az ügyek sokasodása miatt vont be a király további bírótársakat, hanem azért is, mert a koronaeszme, később pedig az organikus államelmélet miatt először a királyi tanács, aztán az egyes országos méltóságok erősödtek meg, a Szent Korona-tan pedig igazolta a nemesség joggal való részvételét a törvényhozásban, a végrehajtásban, nem utolsó sorban pedig a bírászkodásban is, ezzel együtt
4. a 15. századra az ítélkező bírák személyét és számát tekintve megvalósul a bírói hatalom megoszlása, hatáskörök tekintetében is,
5. a 16. századra a nádor és az országbíró minden hatalmi ágban lényegi tisztségekkel és jogosítványokkal rendelkezett,
7. a Szent Korona-tan az országgyűlést is bírói hatalommal ruházta fel egy speciális esetben
8. a 18. századi felsőbbírói reformmal kezdetét vette a felsőbbírói elválasztása a közigazgatástól, valamint
9. az az 1848-as törvények elméletileg, az 1869-es és 1871-es törvények gyakorlatilag is megvalósították a bírói hatalom szervezeti és személyi függetlenségét.

Nem utolsó sorban pedig az értekezés célja egy olyan hiánypótló tudományos mű elkészítése, ami igazodva Deák Ferenc említett elképzeléséhez, nem önmagban, hanem a történeti alkotmány szemüvegén keresztül vizsgálja és indokolja meg a hatalommegosztás, azon belül pedig a bírói hatalom megosztását a tradicionális magyar jog fényében.

3. Az értekezés felépítése

E doktori disszertáció egy magyar és angol nyelvű összefoglalóból, 8 fő fejezetből és irodalomjegyzékből áll. Az első fejezet (*Bevezetés*) bemutatja a kutatás célját és tárgyát, valamint ismerteti a kutatás módszertanát. A második fejezet (*A történeti alkotmány és a bírói hatalom*) kitér a történeti alkotmány egyes dokumentumaira és azok közjogtörténeti jelentőségére, az 1222. évi Aranybullától egészen a kiegyezési törvényig. A harmadik fejezet (*A király bírói hatalma, a bírói hatalom gyakorlása az Árpád-kortól 1526-g*) ismerteti a király személyes eljárásának módozatait, a királyi tanács szerepét az ítélkezésben, a delegált bírók működését és a királyi kúria bíróságait a 15. századig. A negyedik fejezet (*Országos méltóságok bírászkodása a királyi udvarban 1526-ig*) kifejti a nádor központi bírászkodásának első és második szakaszát, az úgynevezett nádori cikkeket, illetve bemutatja az országbíró központi bírászkodását és helytartóvá válását, valamint ismerteti a tárnokmester, a kancellár és a személynök bírászkodását. Az ötödik fejezet (*Egy különös bírói fórum: a országgyűlés eljárása hűtlenségi ügyekben*) az országgyűlés egy rendkívüli szerepkörét ismerteti: amikor bíráskodási

joggal élhet és amit a királlyal együtt gyakorolhat: hűtlenségi perekben. E fejezet kitér arra az időszakra is, amikor az országgyűlés helyett osztrák delegált bíróságok végezték ezt az ítélkező tevékenységet. A hatodik fejezet (*Az 1723-as bírósági reform és hatásai*) a 18. századi felsőbbírási reformot és eredményeit ismerteti, figyelemmel a bírói hatalom fejlődésére és megkezdődő különválására. A hetedik fejezet (*A bírói függetlenség 1848-as vonatkozásai és az 1869. évi 4. tc.*) röviden bemutatja az 1849-es szabadságharc leverését követő és az osztrák-magyar kiegyezést megelőző központi bírósági szervezetrendszert, majd a kiegyezést követő 1869. évi 4. törvénycikk és a hozzá szorosan kapcsolódó 1871. évi 8. és 9. törvénycikk rendelkezéseit elemzi, amelyek végső soron kimondták és lehetővé tették a bírói hatalom függetlenedését mind szervezeti, mind személyi viszonylatokban. A nyolcadik fejezet (*Végkövetkeztetések*) összegzi az értekezés tudományos eredményeit, az irodalomjegyzék pedig tartalmazza a felhasznált primer (oklevél, dekrétum, törvény stb.) és szekunder (monográfia, tanulmány, szakcikk, jegyzet, internetes forrás) irodalmak jegyzékét.

4. Az alkalmazott módszertan ismertetése

Az értekezés a történelmi tények tekintetében leíró jellegű, az oklevelek és más primer források esetében elemző, helyenként összehasonlító módszert használ, amiknek eredménye képpen fogalmazza meg saját meglátásait a vizsgálat tárgyában. A primer források közé tartoznak a már említett oklevéles források, azok közül is: Az Árpád-házi királyok okleveleinek kritikai jegyzéke; az Anjou-kori okmánytár I-VI., az Árpád-kori Új Okmánytár, a Codex diplomaticus Hungariae ecclesiasticus ac civilis I-X., Oklevéltár a Csáky család történetéhez I., a Decreta Regni Hungariae. Gesetze und Verordnungen Ungarns 1301-1457., a Hazai okmánytár I-VIII., a Hazai oklevéltár 1234-1536., a Rerum Hungaricarum monumenta Arpadiana, a Monumenta Ecclesiae Strigoniensis I-III., Sopron vármegye története. Oklevéltár, Az időrendbe szedett váradi tüzesvaspróba-lajstrom az 1550-iki kiadás hű másával együtt, valamint A zichi és vásonkeői gróf Zichy-család idősb ágának okmánytára I-II. -ből származó oklevelek. Ezeken felül még egyéb korabeli jogforrások, törvények és törvénycikkek alkotják a primer forrásokat. A szekunder források alapvetően monográfiák, könyvrészletek, tanulmányok, szakcikkek, egy jegyzet, valamint az interneten keresztül elérhető szakirodalomból állnak össze.

Az értekezés kizárólag a központi igazságszolgáltatás szervezetével foglalkozik és abból kívánja levezetni a bírói hatalom lassú, de folyamatos függetlenedését az uralkodó személyétől, továbbá a bírói hatalom tradicionális magyar jogon belüli vizsgálatára terjed ki, az egyházi és vidéki bíraskodásra kizárólag akkor és annyiban utal, amennyiben az a központi bíraskodás

adott időben és helyzetben történő tárgyalásához, megértéséhez kifejezetten szükséges (pl. a király bírói hatalmának önkorlátozása az egyház, a hospes-közösségek, a városok és egyes nemesek esetében), azaz a vidéki bíraskodásról csak a szükséges mértékben tesz említést, még hozzá olyan összefüggésben, hogy bár az eljárás helyszíne valóban vidéken nyilvánul meg, de az eljáró bíró valamilyen delegálás vagy egyéb megbízás okán szigorúan véve a király nevében jár el, tehát szervezetileg a központi bíróságokhoz tartozik.

Időben és térben az értekezés az 1222. évi Aranybullától érdemben a 17. század végéig terjed, de tekintve, hogy a már részben megvalósult hatalommegosztás után bírói hatalom valós függetlenedése a 19. század utolsó harmadában következett be, ezért erre az időszakra kitekintéssel él a dolgozat, míg térben kizárólag a Magyar Királyság területén mozog a meghódított vagy csatolt részek nem esnek a vizsgálódási terület alá.

5. A tudományos eredmények rövid összefoglalása

5.1. A bírói hatalom alakulása, fejlődése és függetlenedése a történeti alkotmánnyal összhangban értelmezendő

A magyar történeti alkotmány két legjelentősebb eleme II. András Aranybullája, még hozzá az 1351-es megerősítésétől, illetve Werbőczy István Szent Korona-tana. Ez a két jogforrás bír a legnagyobb jelentőséggel a tradicionális magyar jog időszakában a mindenkori király és a nemesség, a rendek közötti hatalommegosztás szempontjából, nem véletlenül képezték részét a koronázási esküknek és királyi hitleveleknek több száz éven keresztül és szolgáltak alapul a Pragmatica Sanctio-nak, az 1790-91. évi törvénycikkeknek és a kiegyezési törvénynek is. Ez a hatalommegosztás először a 11-13. századi fehérvári törvényt napokra, majd később az országos gyűlésekre vonatkozott, ahol kezdetben az uralkodó egyedül adta ki dekrétumait, később a királyi tanács jelképes, majd mindinkább valós közrehatással bíró beleegyezésével. Az országos gyűlések egyre nagyobb jelentőséggel bírtak, ahová minden nemes szabadon eljöhett, akár személyesen, akár küldöttek útján, míg mindez odáig fejlődött, hogy a 14. századra tényleges rendi gyűlésről beszélhetünk, amiken a nemesség részvételi és beleszólási joga az 1222-es Aranybullában gyökerezett. A 15. század elejére a nemesség odáig erősödött, hogy rövid időre, I. Zsigmond fogsága alatt a királyi tanács már önállóan is gyakorolta a közhatalmat, arra hivatkozva, hogy minden nemes tagja a Szent Koronának, a főhatalom letéteménységének, így abból a királlyal együtt részesülnek, továbbá ezek alapján az ország testének tekintették magukat. Nem sokkal később pedig, a 15. század közepén lezajlott az első nemzeti királyválasztás, majd pedig e jogukat a nemesek végzéssel is megerősítették 1505-ben.

Ebből, a már kimondott, de még le nem írt, ténylegesen gyakorolt rendi hatalommegosztásból a király és a rendek között született meg 1514-re a Szent Korona-tan, ami tételesen is kimondja, hogy a nemesség egyeteme tesz királlyá, a király pedig nemessé és a hatalom megoszlik e két hatalmi tényező között a törvényhozás tekintetében. Mivel pedig a nemesség a törvényhozói hatalmat valóban a királlyal együtt gyakorolta, ráhatása volt a bíróságokat, a bírói szervezetet érintő rendelkezésekre, azok kialakítására, ami végső soron a bírói hatalom megosztásába, alakításába, függetlenedésének folyamatába való beleszólást is biztosított a nemesség számára.

5.2. A 13. századra a bírói hatalom megoszlik a király és a delegált bírók között

Sorra véve az egyes bírói fórumok alakulását, ismét a kezdetekkor a király volt az egyetlen hatalmi tényező, a főhatalom, így a bírói hatalom forrása is, kizárólag ő ítéltetett előkelői fölött, illetve hallgatta meg panaszait és döntött pereikben az országos gyűléseken. Az ügyek sokasodásával viszont felhatalmazta nádorát, mint delegált bíróját, hogy adott esetben az udvarban helyette járjon el a vitás kérdésekben és hozzon ítéletet, kivéve fő- és jószágvesztési ügyekben. Mindemellett maga a király is ítélkezett az eléje járuló ügyekben, igaz, sokszor nem közvetlenül személyesen, hanem nemesei közül delegált bírók által, de még mindig az úgynevezett személyes eljárás keretében. Természetesen a delegált bírák ezekben az esetekben is a király nevében hozták meg ítéleteiket. A 13. századra a nádor ügyei – aki ekkor már udvaron kívüli nemesek ügyében is, mint választott bíró eljár – megsokasodtak és bíraskodásának súlya vidékre tevődött át. A király ekkor udvarispánját, az országbírókat rendelte, hogy az ő nevében járjon el, mint a királyi udvar legfőbb bíróját. Mindeközben a királyi tanács befolyása és hatalma is folyamatosan növekedett, a király immár személyes eljárásakor is tanácsban, főpapokkal és nemeseivel hozta meg ítéleteit.

5.3. A 15. századra az ítélkező bírák személyét és számát tekintve megvalósul a bírói hatalom megoszlása, hatáskörök tekintetében is

A 14. században az Anjouk központosítási törekvéseinek köszönhetően létrejöttek a Királyi Kúria bíróságai. Kezdetben a király különös jelenlétén személyesen járt el, de nemsokára a kancellár lett e fórumon az uralkodó helyettese. Ennek ellenére még mindig adódtak ügyek, amiket a király személyesen óhajtott tárgyalni, erre szolgált a király személyes jelenléti bírósága, amit I. Mátyás 1462-ben összevont a különös jelenléti fórummal és élére a személynököt állította. A Királyi Kúria élén a nádor és az országbíró, mint az ország legfőbb bírái álltak és e négy rendes bíró működéséből a 15. századra kialakult a Királyi Kúria két fóruma: a Királyi Tábla, mint vegyesfokú és a Hétszemélyes Tábla, mint fellebbviteli, végső

fórum. De mindez mellett említést kell még tenni a tárnoki székről is, mint nagy ügyteherrel rendelkező bíróságról, ahol a tárnokmester, mint fellebbviteli fórum szolgált a királyi városok pereinek eldöntésében. A Mohács előtti Magyar Királyságban látható, hogy nem egész négyszáz év alatt, a nemesség megerősödésével és hatalmi tényezővé válásával párhuzamosan egy egyedülálló bírói hatalmi tényezőtől (király) és egyetlen bírói fórumtól eljut odáig a központi igazságszolgáltatási szervezet, hogy négy nagy, rendes bíróról, illetve a tárnokmester ítélkezéséről esik szó, méghozzá egy rendkívül jól szervezett központi, fellebbviteli bíraskodási rendszerben, ahol rövidebb ideig a titkoskancellár, az alkancellár és az alországbíró is nagyobb súllyal rendelkezett.

5.4. A 16. századra a nádor és az országbíró minden hatalmi ágban lényegi tisztségekkel és jogosítványokkal rendelkezett

A 15. század végére a nádori cikkek alapján a nádor emelkedett ki az ország főbb bírói méltóságai közül, még a kormányzói jogkör gyakorlója is lett, majd 1526-ot követően helytartó, azaz a végrehajtás első emberévé lépett elő az országban, majd az országgyűlési felsőtábla megalakulásával annak elnöki székét is elfoglalta. Bíraskodás, végrehajtás, törvényhozás; mindhárom hatalmi ág egy-egy jelentős tisztsége egy ember kezében összpontosult. A mohácsi vész után ez az országbíróról is hasonlóan megállapítható: 1532-től az országbíró töltötte be a helytartó tisztségét (mellette a nádori helytartó tisztsége volt betöltött), 1608-tól a nádorválasztó országgyűlést is az ő kötelessége volt összehívni, 1723-tól pedig a helytartótanács és az országgyűlés másodelnökeként végezte feladatait, miközben a Királyi Kúria és a Hétszemélyes Tábla elnöki tisztét is betöltötte. Szintén fellelhető feladatvégzésében a három hatalmi ág és azok egy személyben összefutó érintettsége.

5.5. A Szent Korona-tan az országgyűlést is bírói hatalommal ruházta fel egy speciális esetben

A bírói hatalom megosztásának egyik különös példája, hogy 1495-től az országgyűlés, mint rendkívüli fórum járt el. A felhatalmazás mégsem véletlen és annak eredetét újfent a történeti alkotmány dokumentumaiban kell keresni: a már említett elv értelmében nemesség egyeteme a királlyal a Szent Korona tagjaiként osztozik a főhatalmon, mindannyian részesei ezeknek. Tehát, amikor megjelenik a „korona hűtlene”, illetve az „ország hűtlene” kifejezés, akkor aki a hűtlenség vétkébe esik, az nem csak a király és az ő Szent Koronája ellen vét, hanem a nemesség egyeteme, végső soron az egész országgal szemben. Részben ebből az okfejtésből következett az a jelenség, is, hogy az idő előrehaladtával nem csupán a felségsértés és a király személyét közvetlen érintő bűncselekmények tartoztak a hűtlenség körébe, hanem az folyamatosan bővült

olyan ügyekkel, amik az ország egészének az érdekeit is érintették (pl. pénzhamisítás). A Habsburg uralom alatt az országgyűlés helyett osztrák delegált bíróságok jártak el a hűtlenségi ügyekben, sokszor nem igazságszolgáltatási, hanem haszonszerzési céllal, hogy a fő- és jószágvesztés folyamányaként a császári kincstár bevételeit növeljék, ezért erre az időszakra a bírói hatalommegosztás valós célja visszaszorult, de a reformkorban újfent a király és az országgyűlés együtt járt el a hűtlenségi ügyek kapcsán.

5.6. A 18. századi felsőbbírósi reformmal kezdetét vette a felsőbbírósi elválasztása a közigazgatástól

A 16-17. században a király általában nem tartózkodott az országban, ezért helyette a helytartó, mint a királyi akarat első számú végrehajtója és érvényesítője járt el a közvetlenül a király személyét érintő és megkívánó bírósi ügyekben is, mint bíró, amire válaszul az 1537-es és 1542-es országgyűlésen a többi rendes bíró hatáskörét a nemesség megerősítette, ami újfent jó példája a megosztott törvényhozói hatalom bírói hatalomra gyakorolt hatására, hiszen a rendek országgyűléseken elért eredményei a Habsburg központosító és helytartót kiemelő törekvéseivel szembe ment. A törekvések ellenére azonban a központi bíraskodás a 17. századra elveszített jelentőségét, a vidéki bíraskodás pedig a visszaélések melegágya lett, ezért III. Károly 1715 és 1723 között megvalósította a felsőbbírósi reformját: nemcsak egy olyan szervezetet alakítottak ki, amiben továbbra is szerephez jutottak a rendi hagyományok, hanem a központi bíraskodás fórumait a királyi udvartól, a közigazgatástól elválasztották és elindították a bírói hatalom függetlenedésének folyamatát. Igaz, a bírók személye még összefonódást mutatott a közigazgatásban is betöltött tisztségek miatt.

5.7. Az az 1848-as törvények elméletileg, az 1869-es és 1871-es törvények gyakorlatilag is megvalósították a bírói hatalom szervezeti és személyi függetlenségét

Az 1848-as törvények nagy reformtörekvéseinek nem volt idejük a gyakorlatban is megvalósulni, de mindenképpen említésre méltó, hogy felmerült a bíróságok törvényes és önálló működése, a bírók elmozdíthatatlansága, valamint, hogy az igazságügy felügyeleti szerve kizárólag az Igazságügy Minisztérium lett volna. A modern jogelveken nyugvó igazságszolgáltatásra a kiegyezésig kellett várni, addig is 1861-ig osztrák mintára átalakították a magyar igazságszolgáltatási rendszert, majd az említett évben ismét visszaállították a tradicionális múltat idéző magyar bírósi rendszert, aminek a csúcshintézménye újra a Királyi Kúria lett. Az osztrák-magyar kiegyezés 1869-ben és 1871-ben magával hozta a bírói hatalom mind szervezeti, mind személyi, tehát teljes függetlenedését, a bírói hatalmi ág elkülönülését.

Az 1869. évi 4. törvénycikk kimondta a bíróságok közigazgatástól történő elválasztását, a bírói javadalmazást állami költségvetésből finanszírozandóvá nyilvánította, illetve kimondta a bírák elmozdíthatatlanságát, valamint kizárólagos felügyeleti szervként az Igazságügyi Minisztériumot határozta meg. Az 1871. évi 9. törvénycikk keretek közé szorította a bírák és bírósági hivatalnokok áthelyezésének lehetőségét és a nyugdíjazást a 70. életév betöltéséhez kötötte, növelve ezzel az elmozdíthatatlanság, mint függetlenségi kritérium, szilárdságát. Az 1871. évi 8. törvénycikk pedig szigorúan szabályozta a bírák felelősségre vonhatóságának eseteit és módját. E törvénycikkek hozták el a 19. század második harmadának végére a mai modern jogelvekkel átszőtt, alkotmányos feltételekkel támogatott bírói hatalmi ág függetlenségét. Egyetlen egy dolog azonban mind a nyolc áttekintett évszázad alatt változatlan maradt: a központi bíraskodás ítéleteit mindig is a király, mint a Szent Korona és így a közvetlen bírói hatalom letéteményese nevében hozták.

6. Az értekezés témaiköreiből készült publikációk jegyzéke

1. BIRÓ ZSÓFIA: *Az országbíró bíraskodása a királyi udvarban*. Jogtörténeti Szemle 2022. [megjelenés alatt]
2. BIRÓ ZSÓFIA: *Hűtlenség a tradicionális magyar jogban*. Iustum Aequum Salutare 2022. [megjelenés alatt]
3. BIRÓ ZSÓFIA: *A király bírói hatalma, a bírói hatalom gyakorlása*. JURA 2019. 2. sz. 33-42. p.
4. BIRÓ ZSÓFIA: *A nádor bíraskodása a királyi udvarban*. In: (Homoki-Nagy Mária szerk.): Acta Universitatis Szegediensis: Forum: Publicationes Doctorandorum Juridicorum X. évfolyam, Szeged 2020. 5-38. p.
5. BIRÓ, ZSÓFIA: *Foundations of the Uncodified Historical Constitution of Hungary*. Studia Iuridica 80. Warsaw 2019. 39-58. p.
6. BIRÓ ZSÓFIA: *A történeti alkotmány alapjai. Közjogtörténetünk alakulása 1222-től az 1867. évi osztrák-magyar kiegyezésig*. JURA 2018. 2. sz. 53-62. p.

7. BIRÓ ZSÓFIA: *Az út az örökös királyságig*. In: (Márton Mónika szerk.): *Studia Iuvenum Iurisperitorum* 9. kötet. Pécs 2018. 13-43. p.
8. BIRÓ ZSÓFIA: *Szent Korona felfogások a régi magyar jogban*. In: (Koncz István, Szova Ilona szerk.): *A 15 éves PEME XV. PhD - Konferenciájának előadásai I. kötet*. Budapest 2017. 107-118. p.
9. BIRÓ ZSÓFIA: *A nemzeti királyválasztói jog és a Szent Korona-tan alakulása 1301 és 1526 között*. In: (keresztes Gábor szerk.): *Tavaszi Szél 2017 tanulmánykötet I.* Budapest 2017. 162-172. p.
10. BIRÓ ZSÓFIA: *Az Anjouk hatalomépítése*. In: (Tuboly-Vincze Gabriella szerk.): *VIII. Nemzetközi és XV. Országos Grastyán Interdiszciplináris Konferencia előadásai*. Pécs, 2016. 42-50. p.
11. BIRÓ ZSÓFIA: *A Szent Korona jelentősége a magyar alkotmánytörténetben*. In: (Biró Zsófia – Jusztinger János – Pókecz Kovács Attila szerk.): *Publicationes Cathedrae Iuris Romani Quinqueecclesiensis 4: Antecessores Iuris Romani: Óriás Nándor és Benedek Ferenc emlékezete. Tanulmányok a római jog és a jogtörténet köréből*. Pécs 2016. 169-183. p.